

Till kyrkoråd och kyrkofullmäktige i Lagunda församling

Skrivelse från Giresta kyrkas musikstiftelse med anledning av Lagunda församlings uppsägning av samarbetsavtal

I ett brev till Giresta kyrkas musikstiftelses ordförande Olle Nordberg daterat den 14 juli 2023 meddelade kyrkorådet i Lagunda församling genom Anna Åresten Rosenson att församlingen önskade omförhandla sitt avtal med Giresta kyrkas musikstiftelse. Bifogat fanns ett förslag till nytt avtal som underlag för kommande förhandlingar.

Den 25 september ägde ett första möte rum mellan parterna. Kyrkorådet representerades av ordförande Christina Wässman Lundberg och vice ordförande Mats Karlsson. Musikstiftelsen representerades av musikchef Peter Friis Johansson och styrelsens vice ordförande Cari Hildebrand. Närvarande var också kyrkoherde Carin Åblad-Lundström, som vid mötet meddelade att församlingen formellt säger upp avtalet med musikstiftelsen.

Kärnfrågan var de ökade uppvärmningskostnaderna för Giresta kyrka på grund av höjda elpriser. Det hade lett till att församlingen kallställde kyrkan i början 2022, detta utan att musikstiftelsen informerades och utan att undersöka konsekvenserna för de musikinstrument som förvarades i kyrkan. Musikstiftelsen framförde vid mötet den 25 september att församlingen snarast måste förse musikstiftelsen med ett gediget underlag om elförbrukningen i Giresta kyrka för att man skulle kunna ta ställning till ett löpande avtal som innebär att musikstiftelsen bidrar till uppvärmningskostnaderna. Enligt minnesanteckningar från mötet lovade församlingen att inom kort förse musikstiftelsen med ett sådant underlag. Musikstiftelsen skulle å sin sida undersöka möjligheter att skydda instrumenten, främst flygeln, vid ev. kallställning av kyrkan. Även andra detaljer i avtalet diskuterades, så som ansvarsfördelning och bokningsfrågor.

Något underlag angående elförbrukningen kom dock inte från församlingen, trots att musikstiftelsen efterfrågat dessa uppgifter redan i mars 2022, efter att kyrkan hade kallställts. Tiden gick och 2024 skulle Giresta kyrkas musikstiftelse fira 35-årsjubileum. Musikstiftelsen beslutade då för att komma vidare att föreslå församlingen ett ettårigt avtal under 2024 enligt vilket musikstiftelsen under jubileumsåret *stod för hela uppvärmningskostnaden* under den kalla perioden från 1 november till 31 mars. Under året skulle musikstiftelsen och församlingen arbeta tillsammans för att finna lösningar som på sikt kunde minska elförbrukningen. Musikstiftelsens avtalsförslag presenterades vid ett möte den 4 december med kyrkoherden och ovanstående representanter för kyrkorådet. Det främsta syftet med detta tidsbegränsade avtal från musikstiftelsens sida var att slutligen få klarhet angående elförbrukningen samt att garantera att konserterna under jubileumsåret kunde genomföras utan problem. Musikstiftelsen hade redan vid två konserttillfällen (18 mars samt 29 april 2023) betalat för uppvärmning av kyrkan och då erhållit ett mycket gott fakturaunderlag omfattande sammanlagt 28 dagars elförbrukning, men det handlar alltså inte om de uppgifter om årsförbrukning som musikstiftelsen efterfrågat.

Den 21 februari 2024 meddelade kyrkoherde Carin Åblad-Lundström att kyrkorådet avslagit musikstiftelsens avtalsförslag. Ingen motivering gavs, varken då eller senare. I stället bifogades ett nytt avtalsförslag (i princip en kopia av det första) som nu benämndes ”slutgiltigt”. Tidigare synpunkter och önskemål från musikstiftelsens sida saknades i det ”nya” avtalsförslaget. Någon uppgift om årsförbrukningen av el förelåg fortfarande inte. I ett mail till församlingen uttryckte musikstiftelsens vice ordförande Cari Hildebrand förvåning över att kyrkorådet helt utan motivering avslagit musikstiftelsens avtalsförslag och krävde återigen utlovade uppgifter om elförbrukningen. Annars kunde inte musikstiftelsens styrelse ta ställning till församlingens avtalsförslag.

Kyrkoherden svarade via mail den 23/5: *”Kyrkorådet har i flera instanser berett ärendet och därefter lämnat ett nytt förslag till avtal. Det förslag vi lämnat till er är det vi har möjlighet att erbjuda i nuläget, det är inte aktuellt att anta ert förslag med annan giltighetstid. Då det gäller elförbrukningen och Era önskemål om att se hur stor årsförbrukningen är så har vi lämnat alla underlag redan i höstas till er ekonom helt i enlighet med vad som begärts. Jag har dubbelkontrollerat detta vid flera tillfällen och handlingarna är översända redan i höstas. [---] Vi vårdar effektivt tolv kulturbyggnader, varav Giresta är en, baserat på ett mycket litet betalande medlemsunderlag. Detta åtagande får konsekvenser även för verksamhet som pågått under 35 år och ännu längre tillbaka. Vi har med det avtal vi erbjuder sträckt ut handen långt mycket längre än vad som är rimligt för Giresta Musikstiftelse.”*

Att musikstiftelsen redan skulle ha fått besked om årsförbrukningen av el är inte sant (se ovan). Den 28 maj 2024 kommer så till sist ett mail från kyrkoherden med svårtolkade sifferuppgifter som sägs ange årsförbrukningen för 2018 och 2019 (”det vi kan få fram i nuläget”). Inget underlag i form av t.ex. fakturakopior bifogas och det anges heller inte hur kyrkan använts under den angivna perioden. Betonas bör att musikstiftelsen *inte har motsatt sig att bidra till uppvärmningen*, men anser sig självklart behöva ett korrekt underlag för att kunna budgetera kostnader och om nödvändigt anpassa konsertverksamheten efter förändrade förutsättningar. Detta oanvändbara underlag demonstrerar ytterligare församlingens ovilja att skapa gynnsamma förhållanden för samarbete.

Giresta kyrka räddades på 1980-talet undan rivning av Giresta-sonen Anders Wall, som bekostade restaureringen och försåg kyrkan med förstklassiga musikinstrument. Anders Wall har personligen och genom sina stiftelser bekostat restaurering av kyrkan, en omfattande konsertverksamhet under 35 års tid samt stipendier till unga musiker om sammanlagt drygt 28 Mkr. På grund av kyrkans utmärkta akustik och med tanke på de få församlingsmedlemmarna planerades redan från början en konsertverksamhet i kyrkan. Giresta kyrkas musikstiftelse bildades 1989 och har sedan dess arrangerat närmare 400 konserter i kyrkan. Instiftarens uttalade avsikt var att erbjuda landsbygdens invånare möjlighet att njuta av framstående artister och högklassiga konserter i sitt närområde, dessutom till ett kraftigt subventionerat biljettpreis. Detta har lockat ett stort antal besökare även från Uppsala, Västerås och Stockholm till Giresta. Från sin tidigare slumrande tillvaro blev kyrkan återigen en samlingspunkt i bygden.

I Giresta kyrka har etablerade artister varvats med nya stjärnskott. Musikstiftelsen har särskilt månat om yngre sångare och instrumentalister i början av sin karriär i form av prestigefulla Giresta-stipendier, solokonserter och mentorskap. Många unga Giresta-stipendiater har gått vidare mot framgångsrika internationella karriärer. Operahögskolan ger årliga elevkonserter i en fullsatt kyrka. Kulturellt och historiskt angelägna skivinspelningar har gjorts i kyrkan, bl.a. med fokus på kvinnliga tonsättare. Giresta har genom åren blivit ett välkänt och respekterat begrepp i musiksverige. För några år sedan bildades en vänförening.

Musikstiftelsen har haft ett utmärkt samarbete med Lagunda församling, men sedan ett par år tillbaka upplever vi att församlingen genom sina företrädare inte längre värdesätter vår verksamhet. Den verkar närmast ses som störande – Giresta kyrka ska, trots sina fina instrument och sin riksbekanta verksamhet, inte ”särbehandlas” jämfört med församlingens övriga kyrkor. Kyrkorådet har lämnat ett ultimativt avtalsförslag som vi under rådande omständigheter inte kan anta, vilket innebär att musikstiftelsen från den 14 juli i princip är uppsagd från kyrkan. Om vi inte skriver under församlingens avtalsförslag hänvisas till att vi i så fall får hyra kyrkan på församlingens villkor till den hyreskostnad som församlingen själv beslutar.

Musikstiftelsen har skapats ur och drivits med en kärlek till bygden, församlingen och människorna som lever där. Vi har förstått att församlingens ekonomi är i kris och har därför inte varit främmande för att bidra till såväl uppvärmning som energibesparande åtgärder för att bevara konsertverksamheten i Giresta. Men med den brist på ordning som tycks råda i församlingen vad gäller administration och ekonomi, den bristande viljan till dialog och samarbete samt den ultimativa tonen i församlingens kommunikation anser vi det inte längre meningsfullt att bedriva verksamhet i Giresta kyrka. Utöver detta finns enskilda händelser, som vi här inte går in på, som bidragit till musikstiftelsens beslut. Kyrkoherdens ord ovan om en utsträckt hand ”långt mycket längre än vad som är rimligt för Giresta Musikstiftelse” upplevs i den rådande situationen som ett närmast oförsäkrat uttalande.

En enig styrelse för Giresta kyrkas musikstiftelse har därför beslutat att avsluta samarbetet med Lagunda församling och flytta konsertverksamheten från Giresta kyrka. Efter 35 års framgångsrik och uppskattad musikverksamhet är det med genuin bedrövelse och stor sorg vi idag fattat detta beslut. Det är en förlust inte bara för människorna i Lagunda-bygden, utan även för alla artister och musikälskare från när och fjärran som tagit den vackra och välkomnande Giresta kyrka till sitt hjärta.

Heby den 2 juli 2024

E.u.
Cari Hildebrand, sekreterare

Närvarande vid möte angående avtalsförslag från Lagunda församling 2024-06-27:
Olle Nordberg (ordförande), Peter Friis Johansson (musikchef), Cari Hildebrand (sekreterare)
samt styrelsesledamöterna Tina Rudolphson, Anders Wall och Charlotte Wall